

بسم الله الرحمن الرحيم

آموزش و اجرای مدیریت بهینه پسماندهای پزشکی و پسماندهای وابسته و تفکیک پسماندها در مبداء

اهداف ضوابط و روشهای مدیریت اجرایی پسماند پزشکی و پسماندهای وابسته

- حفظ سلامت عمومی و محیط زیست در مقابل اثرات نامطلوب پسماندهای پزشکی
- اطمینان از مدیریت اجرایی مناسب و ضابطه مند پسماند پزشکی
- ایجاد رویه ای مناسب و ضابطه مند برای تولید، حمل، نگهداری، تصفیه، امحا و دفع پسماند پزشکی

تعریف پسماند

- به مواد جامد، مایع و گاز (غیر از فاضلاب) گفته میشود که به طور مستقیم یا غیر مستقیم حاصل از فعالیت انسان بوده و از نظر تولید کننده زائد تلقی میشود.

انواع پسماند:

- ۱- پسماند عادی
- ۲- پسماند پزشکی
- ۳- پسماند ویژه
- ۴- پسماند کشاورزی
- ۵- پسماند صنعتی

طبقه بندی پسماندهای پزشکی به شرح زیر می باشد:

الف - عادی (شبه خانگی)

ب - پسماندهای ناشی از مراقبت های پزشکی (پسماندهای پزشکی ویژه)

پسماند پزشکی ویژه:

به کلیه پسماندهای عفونی و زیان آور ناشی از بیمارستان ها، مراکز بهداشتی درمانی و... که به دلیل دارا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل سمیت، بیماری زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردگی و مشابه آن به مدیریت خاص نیاز دارد، گفته می شود.

انواع پسماندهای پزشکی:

- ۱- پسماند عفونی
- ۲- پسماند تیز و برنده
- ۳- پسماند دارویی و شیمیایی
- ۴- پسماند عادی

پسماندهای عفونی:

پسماندهای عفونی مطلقاً به داشتن عوامل زنده بیماریزا (باکتریها، ویروسها، انگلها یا قارچ ها) به مقدار و با کیفیتی که بتوانند در میزبانان حساس موجب بیماری شوند، میباشند. این رده شامل موارد ذیل است:

- کشتهها و مواد نگهداری شده حاوی عوامل بیماریزای ناشی از کار آزمایشگاه
- پسماندهای ناشی از عمل های جراحی و کالبد شکافی اجساد مبتلا به بیماری های عفونی (مانند بافت ها، مواد و تجهیزاتی که در تماس با خون یا دیگر آبگونه های بدن بوده اند).
- پسماندهای بیماران عفونی بستری شده در بخش جداسازی (مانند مواد دفعی، پانسمان های زخم های جراحی یا عفونی، لباس های آلوده به خون انسان یا دیگر آبگونه های بدن)

- پسماندهایی که در تماس با بیماران عفونی همودیالیز شده باشند (مانند تجهیزات دیالیز از جمله لوله گذاری و فیلترها، حوله های یکبار مصرف، گان، پیشبند، دستکش و لباس آزمایشگاه)
- پسماند ناشی از جراحی و اتوپسی

پسماندهای شیمیایی و دارویی

- مواد دارویی نظیر داروهای تاریخ گذشته ، داروهایی که دیگر نیازی به آن ها نیست
- مواد و ظروفی که آلوده به مواد دارویی هستند نظیر بطری ، جعبه ها
- زائداتی که دارای مواد با خاصیت ژنوتوکسیک هستند (که معمولاً در درمان سرطان استفاده می شوند)
- زائداتی که دارای داروهای سیتوتوکسیک هستند
- زائداتی دارای مواد شیمیایی نظیر معرف های آزمایشگاهی ، حلال ها و غیره.
- مواد شیمیایی مورد استفاده در ظهور فیلم
- مواد گندزدایی که تاریخ گذشته اند و یا دیگر مورد استفاده نیستند
- دماسنج های شکسته ، فشارسنج ها

پسماندهای نوک تیز و برنده

- تمام زائدات تیز و برنده نظیر سوزن ها، ست های تزریق، چاقوها و سایر ابزار های جراحی، تیغ ها، شیشه های شکسته و نظایر آنها.

مواد زائد رادیواکتیو

- زائدات دارای مواد رادیواکتیو
- مایعات استفاده نشده ناشی از رادیوتراپی و یا تحقیقات آزمایشگاهی
- ظروف شیشه ای آلوده ، کاغذهای جاذب
- ادرار و زائدات ناشی از بدن بیماران درمان شده یا آزمایش شده با مواد رادیواکتیو
- رادیونوکلئیدهای تثبیت نشده و یا تثبیت شده

تفکیک و جمع آوری انواع پسمانداصول تفکیک پسماند از مبدا توسط کلیه پرسنل رعایت می گردید

safty box

پسماندهای نوک تیز و برنده صرف نظر از این که آلودگی داشته یا نداشته باشند، در ظروف مخصوص جمع آوری می گردد.

- جنس ظروف مذکور سخت و نشت ناپذیر است که نه فقط اجسام برنده و نوک تیز بلکه هرگونه بقایای آبگونه های موجود در سرنگ ها را در خود نگه می دارد.
- درب این ظروف نیز به آسانی بسته و مهروموم شده و همراه دیگر زباله های عفونی جمع آوری می گردد.
- بدین ترتیب از انتقال آلودگی هایی نظیر هپاتیت و ایدز و همچنین از فرو رفتن سوزن ها و یا بریده شدن دست های کارگران جلوگیری به عمل می آید.

- پس از پر شدن حجم ۳/۴ ظرف درب آن محکم بسته شده و همراه دیگر زباله های عفونی جمع آوری می گردد.

پسماندهای عفونی

- در سطل های زباله زرد رنگ، مجهز به کیسه زرد رنگ و برچسب مخصوص جمع آوری می شود
- وقتی که ۳/۴ ظرف یا کیسه های پلاستیکی محتوی پسماند پر شد پرسنل خدمات پس از بستن، آن ها را جمع آوری می نمایند .
- پسماندها همه روزه یا در صورت لزوم چند بار در روز توسط پرسنل خدمات جمع آوری و در محل تعیین شده برای ذخیره موقت پسماند، قرار داده می شود.

پسماندهای شیمیایی :

- پسماندی که بعنوان زباله شیمیایی شناخته شود در سطل های زباله سفید رنگ با کیسه سفید قرار می گیرد.
- در ایستگاه های پرستاری توسط پرسنل خدمات ، سطل سفید با کیسه زباله سفید قرار داده شده است.
- پسماندها همه روزه یا در صورت لزوم چند بار در روز توسط پرسنل خدمات جمع آوری و در محل تعیین شده برای ذخیره موقت پسماند، قرار داده می شود.

پسماندهای عادی (شبه خانگی)

- کلیه پسماندهای عادی در سطل های آبی رنگ یا استیل که مجهز به کیسه سیاه رنگ می باشند جمع آوری گردد.
- کلیه سطل ها دارای کیسه زباله متناسب با حجم سطل می باشد.
- توسط پرسنل خدمات در آبدارخانه ها و اتاق استراحت پرسنل راه روها، اتاق ها و کلیه محل های تعیین شده سطل های آبی رنگ یا استیل مجهز به کیسه زباله مشکی قرار داده می شود.

نکات مهم:

- پسماندهای عادی همه روزه، یادرسورت لزوم چندباردر روز توسط پرسنل خدمات جمع آوری و به محل موقت تعیین شده در بخش برای ذخیره موقت، حمل شود.
- کیسه های زباله بیش از اندازه پر نمی شود و قسمتی از حجم آن برای گره زدن باقی مانده و حتمادرب کیسه بعداز پر شدن گره زده شود.
- سطل های زباله پس از خارج کردن کیسه پر شده (۴/۳ حجم کیسه) بلافاصله شستشو و ضدعفونی شود.
- به جای کیسه ها و ظروف مصرف شده بلافاصله کیسه ها و ظروفی از همان نوع قرار داده می شود.
- توسط پرسنل خدمات سطل ها پس از هر بار استفاده بررسی و کنترل شوند تا از تمیز بودن، سالم بودن و عدم نشت اطمینان حاصل شود.
- ظروف معیوب مورد استفاده مجدد قرار نگیرد.
- پسماندها به هیچ عنوان روی زمین ریخته نشود.
- از فشردن کیسه های زباله جهت کاهش حجم خودداری شود.
- در صورت عدم وجود کیسه زباله مقاوم، از دو کیسه هم رنگ داخل یکدیگر استفاده گردد.

برچسب گذاری باید دارای ویژگی های زیر باشد:

- هیچ کیسه محتوی پسماند نباید بدون داشتن برچسب و تعیین نوع محتوای کیسه از محل تولید خارج شود.

- کیسه ها یا ظروف حاوی پسماند باید بر چسب گذاری شوند.
- برچسب ها با اندازه قابل خواندن باید بر روی ظرف یا کیسه چسبانده و یا به صورت چاپی درج شوند
- برچسب در اثر تماس یا حمل، نباید به آسانی جدا یا پاک شود.
- برچسب باید از هر طرف قابل مشاهده باشد.
- ج نماد خطر مشخص کننده نوع پسماند باشد.
- بر روی برچسب باید مشخصات زیر ذکر گردد:
- ۱- نام، نشانی و شماره تماس تولیدکننده.
- ۲- نوع پسماند.
- ۳- تاریخ تولید و جمع آوری.
- ۴- تاریخ تحویل.
- ۵- نوع ماده شیمیایی.
- ۶- تاریخ بیخطرسازی.
- مسئولان حمل و نقل پسماند، موظفند از تحویلگرفتن پسماندهای فاقد بر چسب خودداری نمایند.

رفع آلودگی از سطهای زباله

- شستو با اب ۸۲ درجه سانتی گراد به مدت ۱۵ ثانیه
- گندزدایی با محلول هیپو کلریت سدیم ۵۰۰PPM کلر قابل دسترس
- گندزدایی با محلول فنل ۵۰۰PPM عامل فعال
- گندزدایی با محلول ید ۱۰۰PPM ید قابل دسترس
- گندزدایی با محلول آمونیوم کوآترنری ۴۰۰PPM عامل فعال

When you stop learning, you stop growing.

تهیه کننده: سمینه دهقانپور

کارشناس بهداشت محیط

مجتمع آموزشی سید الشهداء(ع) اصفهان